

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michaela Pažitného a soudkyň JUDr. Lenky Ceplové a Mgr. Petry Kubáčové ve věci žalobce: Č. [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], IČ: [REDAKCE], proti žalovanému: 1) M. [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], IČ: [REDAKCE], 2) A. Š. [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], zastoupeného Mgr. Petrem Jindřichovským, advokátem se sídlem Krakovská 25, 110 00, Praha 1, o vyklizení pozemků, o vzájemném návrhu druhého žalovaného na zaplacení 441.84,80Kč, o odvolání žalobce a druhého žalovaného proti částečnému rozsudku Okresního soudu Praha-západ ze dne 19.3.2013 č.j. 9C 135/2006-640 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 10.6.2013 č.j. 9 C 135/2006-657 a opravného usnesení ze dne 11.7.2013 č.j. 9 C 135/2006-704

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud Praha-západ částečným rozsudkem ze dne 19.3.2013 č.j. 9C 135/2006-640 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 10.6.2013 č.j. 9 C 135/2006-657 a opravného usnesení ze dne 11.7.2013 č.j. 9 C 135/2006-704 zamítl žalobu v části nároku žalobce na vyklizení pozemků č. parc. [REDAKCE] to vše v k.ú. [REDAKCE] proti prvnímu žalovanému M. [REDAKCE] (výrok I.). Uložil druhému žalovanému A. Š. [REDAKCE] povinnost vyklidit pozemky č. parc. [REDAKCE], v k.ú. [REDAKCE], to vše do dvou měsíců od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.). Zamítl vzájemný návrh druhého žalovaného na zaplacení 441.840,80Kč (výrok III.). Doplňujícím usnesením ze dne 11.7.2013 č.j. 9 C 135/2006-704 byl rozsudek soudu doplněn IV. výrokem, kde soud I. stupně konstatoval, že o všech dalších nárocích žalobce, druhého žalovaného a o nákladech řízení rozhodne soud v rozhodnutí, kterým bude řízení skončeno.

Žalobce se domáhá vyklizení pozemků č. parc. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] (*dále jen předmětné pozemky*), které neoprávněně užívají žalovaní tím, že na předmětných pozemcích mají bez právního důvodu uložený svůj materiál (hlína a další materiál) (*dále jen „deponie“*). Žalobce po nabytí předmětných pozemků do vlastnictví a při identifikaci polohy pozemků zjistil, že se na nich částečně nachází deponie, kterou považuje za nepovolenou skládku. Od původních vlastníků předmětných pozemků k tomu neměli žalovaní žádný souhlas a odmítají na výzvu žalobce předmětné pozemky vyklidit. Do vlastnického práva žalobce je zasahováno navážkou materiálu, který byl správními orgány označen za odpad. Dle žalobce byla deponie neoprávněně zřízena v letech 1998-2003. Společnost S. [REDAKCE], ve které byl druhý žalovaný jednatelem, byla prvním subjektem, který započal s návozem odpadu na pozemek bývalého pozemkového katastru (PK) č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE]. Dne 28.3.2001 společnost S. [REDAKCE] prodala druhému žalovanému pozemek PK č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] a téhož dne rovněž prodala druhému žalovanému i navezený materiál na tomto pozemku o objemu 100.000 m³. Dne 1.3.2007 druhý žalovaný

prodal společnosti E [redacted], ve které byl jednatelem, část pozemku PK č. [redacted] v k.ú. [redacted] a to parc.č. [redacted] v k.ú. [redacted] a téhož dne rovněž prodal druhý žalovaný společnosti E [redacted] navezený materiál na tomto pozemku o objemu 123.979m³. Dne 13.6.2007 společnost E [redacted] prodala společnosti M [redacted] část pozemku PK č. [redacted] v k.ú. [redacted] a to parc.č. [redacted] v k.ú. [redacted] a téhož dne rovněž prodala společnosti M [redacted] i navezený materiál na tomto pozemku o objemu 123.979 m³. Téhož dne prodal druhý žalovaný společnosti M [redacted] zbývající pozemky, které byly součástí pozemku PK č. [redacted] v k.ú. [redacted], a to parc.č. [redacted]. Dle žalobce byly provozem a navážením deponie na pozemek (PK [redacted]), který byl původně v dispozici druhého žalovaného, dotčeny sousední zemědělsky obdělávané pozemky. Dále se žalobce domáhal zaplacení částky 304.688,60 Kč jako bezdůvodného obohacení za neoprávněné užívání předmětných pozemků. V průběhu řízení měnil žalobu v části o vydání bezdůvodného obohacení, rovněž došlo k změně účastenství na straně žalovaných. Soud I. stupně částečným rozsudkem rozhodoval jen o nároku žalobce na vyklizení pozemků. Rozsudek soudu I. stupně tedy neobsahoval žádná tvrzení a závěry ohledně nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení.

Žalovaní navrhovali zamítnutí žaloby, neboť žádný ze žalovaných nebyl nikdy vlastníkem jakéhokoliv materiálu na cizích pozemcích.

Druhý žalovaný A [redacted] Š [redacted] uvedl, že uzavřel jako kupující se společností S [redacted] (původně též žalovaný) dne 28.3.2001 smlouvu na koupi pozemku [redacted] PK o výměře 32.172 m² orná půda. Téhož dne uzavřely stejné subjekty kupní smlouvu, na základě které se stal žalovaný A [redacted] Š [redacted] vlastníkem stavebního materiálu (suroviny) uskladněného na pozemku PK [redacted] a je od té doby vlastníkem materiálu uloženého na pozemku PK [redacted], který je součástí pozemku PK [redacted]. Uvedl, že navážel materiál pouze na svůj pozemek PK [redacted] a nikam jinam. Ale převážná většina materiálu byla na tento pozemek dovezena a uskladněna S [redacted], a to v době, kdy tento pozemek ještě vlastnila. Stalo se tak za vědomí a souhlasu Města [redacted], stavebního úřadu. Čtyřstrannou dohodou z 30.4.2003 se Město [redacted] zavázalo umožnit A [redacted] Š [redacted] navážet materiál do skladu zeminy na pozemek PK [redacted] po popsané příjezdové komunikaci, A [redacted] Š [redacted] se zavázal, že ukončí veškeré navázení stavebního materiálu nejpozději do 1.7.2003, což také dodržel. Na pozemku PK [redacted], kam A [redacted] Š [redacted] a S [redacted] dováželi zeminu – stavební materiál, bylo uskladněno 123.979m³ zeminy, na pozemku PK [redacted] se nachází 109.134 m³ zeminy, tuto zeminu však nedovezl žádný ze žalovaných. Z jednotlivých geodetických zaměření vyplývá, jak materiál postupně přibýval. Na pozemku PK [redacted] se nachází blíže neurčený materiál, který ale navezl na část pozemku PK [redacted] ve vlastnictví A [redacted] Š [redacted] žalobce, a to bez souhlasu vlastníka a příslušných správních orgánů. Žalobce začal navážet zeminu na část pozemku žalovaného A [redacted] Š [redacted] PK [redacted] již v roce 1998, a to nepřetržitě až do roku 2006. Tímto jednáním žalobce žalovaný utrpěl škodu. Vzájemnou žalobou druhý žalovaný navrhl, aby žalobci byla uložena povinnost zaplatit žalovanému A [redacted] Š [redacted] 441.840,80 Kč jako náhradu škody spočívající v ušlém zisku za nájemné části pozemku PK [redacted]. Dalším podáním byl podán vzájemný návrh druhého žalovaného též na vyklizení pozemku PK [redacted] v kat. území [redacted] tak, aby žalobci bylo uloženo z části tohoto pozemku o výměře 7.596 m² odstranit materiál v množství 109.134m³ (o tomto nároku soud tímto částečným rozsudkem nerozhodl a nárok zůstává dále předmětem dalšího řízení).

Soud I. stupně vzal za prokázané, že žalobce je vlastníkem pozemků, jejichž vyklizení se domáhá, na pozemcích je uložen materiál, který je i na jiných okolních pozemcích uložen tak, že materiál tvoří souvislou deponii. Historický původ deponie je na pozemku PK [redacted],

kteřý je manipulační plochou a vždy se nacházel na pozemku PK [REDACTED]. Pozemek PK [REDACTED] si pronajala společnost S [REDACTED] od J [REDACTED] F [REDACTED] za účelem uskladňování materiálu, který byl určen k dalšímu použití. Od uvedené společnosti koupil veškerý stavební materiál na pozemku PK [REDACTED] dne 28.3.2001 druhý žalovaný, který jej do dne rozhodování soudu nikomu neprodal. Žalobce nedal souhlas s umístěním materiálu na jeho pozemcích. K vlastnictví materiálu, který tvoří deponii, se nikdy nehlásil nikdo jiný než druhý žalovaný (v omezeném rozsahu tak, jak uvádí). Žádným státním orgánem nebylo také nikdy jednáno s jiným subjektem jako s vlastníkem materiálu tvořícím deponii. Kubatura deponie se v průběhu času měnila, postupně zasáhla i do dalších pozemků, kromě jiného i předmětných. Nebylo prokázáno, že by žalobce nebo jeho právní předchůdce navázeli na deponii materiál.

Zjištěný skutkový děj soud posoudil podle zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku. Podle § 126 odst. 1 obč. zák., vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje, zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje.

Soud I. stupně se zabýval podstatou věci označené jako deponie; někdy účastníky označovanou jako hromada, halda, navážka. Dle soudu I. stupně se jedná o samostatnou věc, která je způsobilá být samostatným předmětem právních vztahů, nejedná se o součást ani o příslušenství pozemků, na kterých se nachází. Rovněž deponie není stavbou, neboť tak nebyla kvalifikována žádným správním orgánem, ale zejména z jejího účelu a podstaty se vylučuje, aby se jednalo o stavbu. Opět je podstatné, že deponie měla být spotřebovávána podle potřeby. Nikdo z účastníků ani jiných subjektů také deponii za stavbu nepovažuje.

V řízení bylo zjištěno, že deponii založil S [REDACTED], na pozemku tehdy ve vlastnictví J [REDACTED] F [REDACTED], přičemž měl být respektován a účelně použit charakter pozemku – tedy manipulační plocha. Uvedená společnost a poté druhý žalovaný ukládali (prostřednictvím třetích subjektů) na pozemek PK [REDACTED] zeminu, kterou hodlali v budoucnu komerčně využít tak, že bude prodávána na stavby. Proto účel deponie byl vždy jen dočasný, doba jejího trvání nebyla jejím původcem nijak v budoucnu ohraničena. To, co bylo ukládáno na pozemek PK [REDACTED], nebylo součástí pozemku neboť součástí věci je ve smyslu ustanovení § 120 odst. 1 obč. zák. vše, co k ní podle její povahy náleží, a to nejen fyzicky, ale i funkčně, a co nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila, a to rovněž nejen fyzicky nebo technicky, ale také funkčně; znehodnocením věci se rozumí rovněž funkční újma, která má za následek ztrátu její peněžité hodnoty nebo jiné poškození, pro které není schopna zcela nebo zčásti sloužit svému původnímu účelu (rozsudek NS ČR sp. zn. 21 Cdo 694/2006). Účel deponie přímo předpokládal postupné budoucí spotřebovávání deponie a to zcela nezávisle na pozemku. Soud I. stupně dovedl, že již tím, že došlo k samostatným převodům pozemku a materiálu tvořícího deponii (i když ve stavu jen domněle existujícím na pozemku PK [REDACTED]), tak tato skutečnost jednoznačně vylučuje, že by se jednalo o příslušenství pozemku.

Dle soudu I. stupně je deponie věcí hromadnou dělitelnou (shodně rozsudek NS ČR 22 Cdo 684/2004), o čemž svědčí její podstata, tedy to, že může (a přímo i má být) být odebrána nebo přidána její část, čímž se nezmění věc sama ve věc jinou, změní se jen její vlastnosti (kubatura). Podstatným je zde opět účel a mechanismus vzniku deponie, která byla přímo určena k tomu, aby byla v budoucnu spotřebována. Soubor věcí dělitelných (každé jediné součásti, např. všech zrněk písku, hlíny, kamenů), tvoří pak jednu věc hromadnou.

V řízení bylo zjištěno, že se deponie postupně rozšiřovala a rozšířila se tak, jak byl její stav zachycen v měření I. Š. na fotomapách. Vždy se přitom jednalo v právním smyslu o věc jedinou. Tvzení žalovaných, že zde byly v okolí v okruhu 50 m ještě i další deponie, nebylo žádným jiným důkazem zjištěno, taková skutečnost nevyplývá z fotomap ani zaměření I. Š. Výpovědi druhého žalovaného o této skutečnosti soud neuvěřil, neboť není podpořena žádným jiným důkazem. Pozemek PK byl jednou manipulační plochou, ostatní pozemky, které jej obklopovaly, byly ornou půdou, na kterou bylo ukládání vyloučeno. Proto žalovaní neprokázali své tvrzení, že zde bylo více deponií, které se spojily závazkou vjedno. Výsledná deponie v kubatuře a poloze, jak se nachází v době rozhodování soudu, vznikla postupně tím, že na deponii na pozemku PK bylo naváženo, potom se však navážka zjevně rozšiřovala buď sesunutím, hnutím nebo jiným způsobem i mimo pozemek PK, tedy i na pozemky předmětné, jak byla její současná poloha prokázána katastrálními mapami a fotomapami. Vždy se však jednalo o jednu věc, postupně se zvětšující co do jejího objemu, postupně se rozšiřující, co do zabírání plochy různých pozemků.

Soud I. stupně dále nepřijal konstrukci žalovaných, že ve vlastnictví žalovaných (tak, jak své vlastnictví v různých dobách připouštěli), bylo jen to, co se nacházelo nad pozemkem PK, tedy v jeho hranicích vertikálně vzhůru. Neboť tato konstrukce odporuje podstatě věci - deponie, konstrukci právních kategorií věci tak, jak bylo shora uvedeno tak, jak je právní teorií i praxí vymezeno. Nelze jakoby vyčlenit jen to, co se nachází nad pozemkem PK, neboť to zcela odporuje charakteru věci, tedy svou podstatou „hromada sypkého materiálu“. V současném stavu deponie, pokud by např. ze všech pozemků obklopujících pozemek PK byl odebrán materiál nad těmito pozemky (přesně kopírující vertikální hranice pozemků), materiál nad pozemkem PK by se rozsypal (rozlil) do šíře, tedy by změnil své vlastnosti. Proto spolu materiál nad pozemkem PK i okolními pozemky souvisí a nelze uvažovat o samostatné existenci jen některého z nich. Proto se jedná o jednu věc hromadnou situovanou v době rozhodování soudu na více pozemcích, nejedná se o „x“ samostatných věcí vymezených v hranicích horizontálně nad pozemky, na kterých je materiál vždy nakupen.

Deponie svou podstatu, svůj právní původ vzniku měla primárně na pozemku PK, neboť jen odtud se postupně rozrostla. Tato skutečnost je pro určení vlastnictví věci deponie určující. Z toho plyne, že vlastníkem věci deponie po celou dobu a v celém jejím objemu tak, jak se postupně rozrůstala, byl ten, kdo byl vlastníkem podstaty a původního základu deponie na pozemku PK. Vlastníkem nebo spoluvlastníkem věci se nestával jiný subjekt, ten, který případně mohl „přisypat“ na deponii nějaký materiál. Ten by totiž jen přidal k věci na jejím objemu. Ke změně vlastnictví nedošlo. Ustanovení § 135b obč. zák. (jak argumentuje žalobce) na věc nedopadá. Vlastníkem celé deponie v její kubatuře a rozloze v době rozhodování soudu je druhý žalovaný, který ji nabyl v celém celku deponie kupní smlouvou od S, který ji založil, tedy ji nabyl originárně, tedy tím, že dal původ jejímu vzniku počátkem navážení. Hmotněprávní oprávnění ke vzniku deponie zde bylo dáno na základě Smlouvy o dočasné deponii uzavřené mezi J F a S ze dne 9.9.1998. Změnou vlastníka pozemku nedošlo ke změně vlastnictví deponie, čehož si ostatně byli vlastníci pozemku i vlastník deponie zjevně vědomi, neboť poté došlo k samostatnému uzavření kupních smluv ohledně pozemku PK a ohledně „stavebního materiálu (suroviny)“ dvěma samostatnými smlouvami ze dne 28.3.2001 uzavřenými mezi S jako prodávajícím a A Š jako kupujícím. Druhý žalovaný se stal přitom vlastníkem **veškerého** stavebního materiálu na uvedeném pozemku. Po dni 28.3.2001 již nedošlo ke změně vlastnictví deponie. Měnili se vlastníci pozemku na základě právních úkonů zjištěných v tomto řízení, žádná ze smluv, která se týkala převodu pozemku

se však netýkala vlastnictví deponie, což je z jejich obsahu jednoznačně patrné (kupní smlouvy uzavřené mezi prodávajícím A ■■■■■ Š ■■■■■ a kupujícím E ■■■■■ ■■■■■ ze dne 1.3.2007, kupní smlouva uzavřené mezi prodávajícím E ■■■■■ ■■■■■ a společností M ■■■■■ dne 13.6.2007, kupní smlouvy uzavřené dodávajícím A ■■■■■ Š ■■■■■ a kupujícím M ■■■■■ dne 13.6.2007.

Vlastnictví deponie potom i později deklarovali shodně se závěry soudu i sami žalovaní, např. společnost E ■■■■■ ■■■■■ a A ■■■■■ Š ■■■■■ prohlásili každý ve svém vyjádření Městskému úřadu v ■■■■■, že uvedená společnost zprostředkovává pro A ■■■■■ Š ■■■■■ dodávku materiálu od třetích osob, který je skladován pouze na pozemku PK ■■■■■ (dvě vyjádření uvedené společností a A ■■■■■ Š ■■■■■ z 29.4.2003 (č. listu 474-475 spisu). Zde pouze soud podotýká, že zde byl omyl prohlašujících o rozsahu vlastnictví.

Soud I. stupně dále dovodil, že jediným dalším právním úkonem, který se nepřímo týká deponie (nikoliv však jejího vlastnictví), je nájemní smlouva ze dne 1.7.2001, kterou žalovaný A ■■■■■ Š ■■■■■ uzavřel tehdy jako vlastník pozemku PK ■■■■■ vč. pozemku ■■■■■ (manipulační plocha, který je součástí pozemku PK ■■■■■) se společností E ■■■■■ ■■■■■. Vzhledem k tomu, že v době uzavření této smlouvy byl druhý žalovaný jak vlastníkem pozemků uvedených shora, tak vlastníkem deponie (k změně jejího vlastnictví od doby uzavření kupní smlouvy 28.3.2001 nedošlo), lze obsah její nájemní smlouvy vyložit jako souhlas A ■■■■■ Š ■■■■■, jako současného vlastníka deponie i pozemku, k tomu, aby nájemce užíval pozemek, ale současně i ukládal na jeho deponii materiál v libovolném množství (viz formulace „v případě prodeje nekontaminovaného stavebního materiálu, který **uskladní nájemce** na pozemku ■■■■■“). Takovými případným navážením materiálu společností E ■■■■■ ■■■■■ se zvětšoval jen objem deponie ve vlastnictví druhého žalovaného. Změna kubatury deponie obecně nic nemění na osobě vlastníka deponie, tedy i pokud by druhý žalovaný prodal někomu část materiálu, stále by byl vlastníkem deponie, již však o nižší kubatuře. Protože zde není jiný právní úkon ani právní skutečnosti, na základě které by druhý žalovaný do doby rozhodování soudu pozbyl vlastnictví k deponii ke dni rozhodování soudu, pak nelze než uzavřít, že je tedy jejím vlastníkem, a to v celém jejím rozsahu a obsahu, tedy i to tom, rozsahu, pokud zasahuje na předmětné pozemky žalobce, jak bylo v řízení prokázáno fotomapami.

Dle soudu I. stupně je ve věci pasivně legitimován druhý žalovaný, neboť bylo zjištěno, že k umístění deponie na pozemcích žalobce nemá žádný hmotněprávní titul, žalobce s umístěním deponie nesouhlasí. Nárok žalobce na vyklizení jeho pozemků po právu proti druhému žalovanému, žaloba je proti němu důvodná a bylo jí proto v části proti druhému žalovanému vyhověno (výrok II). Nárok žalobce je založen citovaným ustanovením § 126 obč. zák.

První žalovaný není pasivně legitimován, žaloba byla proti němu v uvedené části předmětu řízení zamítnuta (výrok I. rozsudku).

V části o vzájemném návrhu druhého žalovaného na zaplacení 441.840,80 Kč byla žaloba zamítnuta. Žalovaný neprokázal, že žalobce (nebo jeho právní předchůdce) navezli na pozemek PK ■■■■■ (nebo i na deponii) jakýkoliv materiál. Druhý žalovaný je přitom aktivně legitimován, neboť tvrdí, že věc v jeho vlastnictví (deponii) žalobce „poškodil“ tím, že na ni navezl bez souhlasu druhého žalovaného materiál. Ze žádného důkazu však navážení materiálu žalobcem nebo jeho předchůdcem věrohodně nevyplývá. Výpověď druhého žalovaného i svědka S ■■■■■ o tom, že jim nějací řidiči tvrdili, že jsou od „letiště“, ve vztahu

k žalobci nebo jeho právními předchůdci vůbec nic neprokazuje, neboť taková výpověď je neurčitá, ve vztahu k žalobci z něj nelze nic dovodit, tedy nelze dovodit, že by žalobce nebo jeho právní předchůdce byli odpovědní za navážení třetími subjekty. Tato jejich výpověď není podpořena vůbec žádným dalším důkazem, což se jeví jako velmi podstatné.

Proti tomuto rozsudku si řádně a včas podal odvolání **žalobce** a namítá nesprávný procesní postup soudu I. stupně, který rozhodl ve věci samé, aniž by předtím rozhodl o návrhu žalobce na rozšíření žaloby. Žalobce svým podáním ze dne 3.1.2013 navrhl soudu rozšíření žaloby na vyklizení i o pozemek parc. č. [REDACTED] v k.ú. [REDACTED]. Žalobce v průběhu řízení nabyt k tomuto pozemku vlastnického práva a tento pozemek je zatížen stejným návozem zeminy jako ostatní pozemky. Dále odvolatel nesouhlasí se zamítnutím žaloby vůči žalovanému M [REDACTED]. Soud I. stupně neprovedl úplné dokazování k postupnému převodu vlastnického práva k části navezeného materiálu o kubatuře 123.979 m³ a to kupní smlouvou mezi druhým žalovaným a společností E [REDACTED] ze dne 1.3.2007 a dále kupní smlouvou ze dne 13.6.2007 mezi společností E [REDACTED] na žalovaného č. 1. k části navezeného materiálu o kubatuře 123.979 m³. Smlouva z 13.6.2007 je citována v kupní smlouvě na převod pozemku par.č. [REDACTED] v k.ú. [REDACTED] mezi společností E [REDACTED] a žalovaným č. 1. Dle odvolatele žalovaný M [REDACTED] tímto nabyt vlastnictví k části navezeného materiálu o kubatuře 123.979 m³ a je dána tak jeho pasivní legitimace ve sporu. Soud k návrhu žalobce smlouvu od II. žalovaného nevyžádal. Žalobce navrhuje zrušení a vrácení rozsudku soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Druhý žalovaný si proti tomuto rozsudku řádně a včas podal odvolání a namítá, že soud rozhodl na základě právní konstrukce o charakteru deponie, ke které se ale strany nemohly vyjádřit. Tímto postupem porušil procesní práva stran sporu. Odvolatel dále poukazuje, že došlo k změně vlastnictví v průběhu řízení alespoň k části deponie. Rozsudek je tak věcně i právně nesprávný. V odvolání poukazuje na nevykonatelnou lhůtu k vyklizení v trvání 2 měsíců. Upozorňuje na souvislosti s právem veřejným, povoleními a likvidací obrovského objemu materiálu. Dále uvádí, že právní konstrukce ohledně odpovědnosti 2. žalovaného je nepoužitelná, neboť nelze vytýčit, jaká část deponie leží na dotčených, předmětných pozemcích, které je potřeba vyklidit. Rovněž namítá procesní pochybení soudu I. stupně, neboť žalovaný nebyl ve smyslu § 118a odst. 1, 3 o.s.ř. poučen. Soud I. stupně se nezabýval změnou vlastnictví deponie, která leží na pozemku parc.č. [REDACTED] k.ú. [REDACTED] z 2. žalovaného na společnost E [REDACTED] a dále pak na žalovaného č. 1. Dále v odvolání předložil soudu ortomapu z katastru nemovitostí, ze které je zjevné, že v sousedství dotčených pozemků vznikaly i jiné deponie, což dokládá nesprávnost názoru soudu I. stupně o existenci pouze jediné deponie. Ve věci vzájemného návrhu druhý žalovaný namítá, že v řízení bylo svědeckou výpovědí svědka S [REDACTED] a výpovědí druhého žalovaného prokázáno, že žalobce navážel zeminu na pozemek PK [REDACTED]. Žalobce navrhuje zrušení a vrácení rozsudku soudu I. stupně k dalšímu řízení

Krajský soud v Praze jako soud odvolací (§10 odst. 1 o.s.ř.) po zjištění, že odvolání byla podána proti nepravomocnému rozhodnutí okresního soudu oprávněnými osobami (účastníky řízení) v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), že jde o rozhodnutí, proti kterým je odvolání přípustné (§ 201, § 202 a contr. o.s.ř.), a že odvolateli uplatněné skutečnosti lze podřadit pod dovolené odvolací důvody, přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v ustanovení § 212, věta první, § 212a odst.1 a 3 o.s.ř., jakož přezkoumal i řízení, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo (§ 212a odst. 5 o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání účastníků je důvodné. Odvolací soud jednal dle ustanovení § 101 odst. 3 o.s.ř. v nepřítomnosti prvního žalovaného, který se k jednání, ač řádně předvolán, bez omluvy

nedostavil. Krajský soud v Praze jako soud odvolací postupoval v řízení vzhledem k ustanovení článku II. bod 2. přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2013, neboť řízení před soudem prvního stupně bylo zahájeno před nabytím účinnosti zákona č. 293/2013 Sb., k němuž došlo dne 1.1.2014.

Podle ustanovení § 212a odst. 5 o.s.ř. odvolací soud též přihlédně k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř.

Odvolací soud z úřední povinnosti přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně a řízení, které jeho vydání předcházelo, z hledisek shora uvedených a neshledal vady, kterými by soud prvního stupně rozhodnutí či řízení zatížil takovým podstatným způsobem, že by závěr o nesprávnosti prvostupňového rozhodnutí mohl být učiněn ještě před věcným projednáním odvolání účastníků. Je třeba připomenout, že předmětem odvolacího přezkumu bylo odvolání do částečného rozsudku soudu I. stupně, kterým bylo rozhodováno o vyklizení pozemků č. parc. [REDAKCE] to vše v k.ú. [REDAKCE] a o vzájemném návrhu druhého žalovaného na zaplacení 441.840,80Kč.

Je třeba přisvědčit žalobci, že soud I. stupně pochybil tím, že nerozhodl o celém předmětu řízení v té části nároku žalobce, kterou se domáhal vyklizení pozemků.

Podle § 95 odst. 1 o.s.ř. navrhovatel může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení. Změněný návrh je třeba ostatním účastníkům doručit do vlastních rukou, pokud nebyli přítomni jednání, při němž ke změně došlo. Podle odst. 2 tohoto ustanovení soud nepřipustí změnu návrhu, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být pokladem pro řízení o změněném návrhu. V takovém případě pokračuje soud v řízení o původním návrhu po právní moci usnesení.

Změnou návrhu se mimo jiné rozumí též změna spočívající v tom, že žalobce na základě stejného skutkového základu požaduje buď více, než požadoval v žalobě (jde o tzv. rozšíření žaloby), či požaduje jiné plnění (např. místo zaplacení peněžité částky požaduje uložení povinnosti k nepeněžitému plnění), popř. svůj nárok uplatní oproti původnímu petitu tzv. eventuálním či alternativním petitem.

Změna návrhu je podáním a žalobce ji může učinit některým ze způsobů uvedených v ust. § 42 odst. 1 o.s.ř.

Z obsahu spisu se podává, že žalobce podáním ze dne 4.1.2013 (čl. 514 a násl.) rozšířil žalobu i o vyklizení pozemku č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE]. Soud I. stupně o změně žaloby nerozhodl, ačkoliv toto rozhodnutí v rámci jednání dne 15.1.2013 účastníkům avizoval. O změně návrhu rozhodne soud usnesením (§ 167 o.s.ř.). Dokud tak neučiní, může jednat jen o návrhu původním. Soud I. stupně tedy neposoudil, zda žalobcem rozšířenou žalobu lze připustit a zda dosavadní průběh řízení a stav dokazování umožňuje připuštění rozšíření žaloby.

Odvolací soud konstatuje, že jen tato vada postupu soudu I. stupně spočívají v procesním opomenutí, ale nevedla ke zrušení částečného rozsudku ve věci.

V posuzované věci z obsahu žaloby a jednotlivých návrhů na změnu žaloby, které byly v průběhu řízení podány, vyplývá, že smyslem žaloby je, aby žalovaní uvedli pozemky do předešlého stavu, tzn. do stavu před navážkou deponie. Toho se domáhá žalobce v průběhu celého řízení, a to včetně změny žaloby, o které nerozhodl soud I. stupně, kde rozšířil okruh dotčených pozemků i o pozemek č. parc. ██████ v k.ú. ██████. Bližší specifikaci rozsahu vyklizení navezeného materiálu v části, která se dotýká předmětných pozemků, nepovažuje žalobce za nutnou, neboť je zřejmé, kde a v jakém rozsahu se deponie na dotčených pozemcích nachází.

Žalobce i v rámci odvolacího řízení uvedl, že smyslem žaloby je, aby žalovaní uvedli pozemky do předešlého stavu, tzn. do stavu před navážkou deponie. Toho se domáhá v průběhu celého řízení, a to včetně změny žaloby, o které nerozhodl soud I. stupně, kde rozšířil okruh dotčených pozemků i o pozemek č. parc. ██████ v k.ú. ██████.

Soud I. stupně posuzoval nárok žalobce dle ustanovení § 126 odst. 1 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013. Rozhodující pro právní posouzení věci je otázka, zda lze uplatnit nárok na uvedení věci do původního stavu negatorní (zápůrčí) žalobou podle § 126 odst. 1 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013 i v případě, že lze požadovat odčinění následků neoprávněného zásahu žalobou vycházející z § 442 odst. 2 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013, podle kterého škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu (naturální restituice). Odvolací soud dospěl k závěru, že vznikla-li v důsledku neoprávněného zásahu do vlastnického práva taková škoda, jejíž náhrady se lze domáhat podle ustanovení občanského zákoníku o náhradě škody, nelze požadovat uvedení do předešlého stavu podle § 126 odst. 1 občanského zákoníku, případně požadovat negatorní žalobou takové odstranění následku neoprávněného zásahu, které je uvedením do předešlého stavu. Tento závěr vychází z úvahy, že o možnosti domáhat se odstranění následků neoprávněných zásahů není v § 126 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013, ze kterého vlastnické žaloby vycházejí, nic uvedeno.

Původně sloužila negatorní žaloba jen k popření tvrzeného práva služebnosti; tak také byla koncipována v § 523 OZO z roku 1811, ve kterém nebylo zmínky o povinnosti žalovaného odstranit následky neoprávněného zásahu. Právní věda i judikatura chápaly žalobu negatorní šířeji, jako prostředek ochrany proti jakémukoliv neoprávněnému zásahu, tedy i proti takovému, který nespočíval v osobování si služebnosti nebo výkonu jeho obsahu. Povinnost odstranit následky neoprávněného zásahu nebyla opírána o § 523 OZO, ale o ustanovení o náhradě škody, někdy též o possessorní žalobu z rušené držby podle § 346 OZO. I dnes je třeba postupovat tam, kde jiné normy umožňují uvedení věci v předešlý stav, resp. odčinění újmy, podle těchto speciálních norem a jen tam, kde by takového předpisu nebylo a vzniklou újmu by nebylo možno odčinit jinak, by bylo možno za pomoci extenzivního výkladu § 126 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013 přiznat vlastníkovu právo domáhat se odčinění následku zásahu. Možnost uvedení poškozené věci do předešlého stavu právo upravuje, a proto není důvod v tomto ohledu extenzivním výkladem připouštět tuto možnost i u vlastnické žaloby (*shodně rozsudek NS ČR ze dne 4. března 2002, sp. zn. 22 Cdo 735/2001 uveřejněný pod číslem C 1076 Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck*).

Domáhá-li se vlastník proti bývalému držiteli (případně i proti jiné osobě) uvedení věci do stavu, v jakém byla před neoprávněným zásahem této osoby do věci, lze jeho nárok posoudit jen podle ustanovení občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013 o náhradě škody,

pokud odstranění následků neoprávněného zásahu je obsahově shodné s uvedením do předešlého stavu podle § 442 odst. 2 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013. Vzhledem k tomu, že žalobcům vznikla škoda, jejíž náhradu mohli požadovat, nelze jimi uplatněný nárok, směřující k odčinění následků zásahu, o § 126 odst. 1 občanského zákoníku opřít. Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí soudu I. stupně není správné. Obdobně rozhodoval NS ČR i v rozsudku ze dne 16. října 2008 sp.zn. 22 Cdo 3202/2008, *kdy dospěl k závěru, že domáhá-li se vlastník uvedení věci do stavu, v jakém byla před neoprávněným zásahem této osoby do věci, lze jeho nárok posoudit jen podle ustanovení občanského zákoníku o náhradě škody, pokud odstranění následků neoprávněného zásahu je obsahově shodné s uvedením do předešlého stavu podle § 442 odst. 2 občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013. Tím, že žalobci požadovali, vedle odstranění určitých movitých věcí navezených v rozporu s právem na jejich pozemky, uvedení těchto pozemků do původního stavu v určité kvalitě, tedy úpravu jejich povrchu po odstranění navážky odpadů, uplatnili i nárok na náhradu škody. Takto, resp. v této části jimi žalobou uplatněný nárok, nelze dobře opřít ani o § 126 odst. 1 o.z. ani o § 682 větu za středníkem o.z. ve znění do 31.12.2013.*

V dané věci soud I. stupně dle odvolacího soudu zjistil správně skutkový stav věci týkající se vzniku deponie. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu I. stupně, že žalobce je vlastníkem pozemků, jejichž vyklizení resp. uvedení v předešlý stav se domáhá, na pozemcích je uložen materiál, který je i na jiných okolních pozemcích tak, že materiál tvoří souvislou deponii. Historický původ deponie je na pozemku PK [REDAKCE], který je manipulační plochou a vždy se nacházel na pozemku PK [REDAKCE]. Pozemek PK [REDAKCE] si pronajala společnost S [REDAKCE] od J [REDAKCE] F [REDAKCE] za účelem uskladňování materiálu, který byl určen k dalšímu použití. Společnost S [REDAKCE] a následně druhý žalovaný ukládali (prostřednictvím třetích subjektů) na pozemek PK [REDAKCE] zeminu, kterou hodlali v budoucnu komerčně využít tak, že bude prodávána na stavby. Proto účel deponie byl vždy jen dočasný, doba jejího trvání nebyla jejím původcem nijak v budoucnu ohraničena. Rovněž odvolací soud souhlasí se závěrem soudu I. stupně, že nelze vyčlenit jen to, co se nachází nad pozemkem PK [REDAKCE], neboť to zcela odporuje charakteru věci, která se „rozsypává, roztéká do šíře“. Soud I. stupně rovněž správně dovodil, že deponie není součástí věci, příslušenstvím věci, ani stavbou. V podrobnostech lze na závěry soudu I. stupně odkázat. K závěrům soudu I. stupně o charakteru deponie jako věci hromadné lze doplnit, že k povaze tzv. hromadné věci se se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 6. srpna 1924, sp. zn. Rv I 1139/24, uveřejněném v: Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech občanských, ročník šestý, pod pořadovým č. 4085, str. 1100, tak, že "tvoří hromadnou věc a pokládá se za celek soubor několika věcí zvláštních, které se počítají za jednu věc a označují se společným jménem. Význam hromadné věci vyčerpává se tím, že užívající souborného označení můžeme se obejít bez výpočtu individuálních věcí, majících sdíletí společný osud právní". Odborná literatura nicméně respektuje, že hromadná věc má význam pro žalobu reivindikační, kdy lze připustit, že není třeba pro účely určitosti žaloby popisovat každou jednotlivou věc tvořící soubor věcí hromadných zvlášť.

Soud I. stupně právně posuzoval nárok žalobce dle ustanovení § 126 o.z., ale odvolací soud dospěl k jinému právnímu názoru, který vyžaduje – má-li být věc podle něj meritorně rozhodnuta, posuzování jiných předpokladů tak, jak je stanoví hypotéza příslušné hmotně právní normy (t.j. ustanovení týkající se náhrady škody způsobené vlastníkovu pozemků jednáním žalovaných, včetně uvedení věci v předešlý stav § 442 odst. 2 o.z. ve znění do 31.12.2013). Soud I. stupně tedy musí posoudit odpovědnost za škodu žalovaných. Aniž by odvolací soud předjímal rozhodnutí soudu I. stupně, tak současným převáděním vlastnického práva k “deponii” na třetí subjekty, nedochází k přechodu odpovědnosti za škodu. V ustanovení § 213b odst. 2 o. s. ř. se stanoví, že porušení poučovací povinnosti § 118a odst. 1,

2 nebo 3 o. s. ř. v řízení před soudem prvního stupně je vadou řízení, jestliže potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplyne z odlišného právního názoru odvolacího soudu. Právní názor odvolacího soudu je totiž v tomto případě považován za „příčinu“ toho, proč soud prvního stupně nesplnil poučovací povinnost podle § 118a odst. 1, 2 a 3. Protože poučovací povinnost je v ustanovení § 118a o. s. ř. založena na objektivním principu a není tedy významný důvod, proč ji soud prvního stupně nesplnil, došlo za řízení před soudem prvního stupně – objektivně vzato – bez ohledu na jeho „příčinu“ k porušení ustanovení § 118a o. s. ř., a uvedená vada řízení musí mít proto v tomto případě za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně podle ustanovení § 219a odst. 1 o. s. ř. (srovnej: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 05. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3764/2012, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 08. 2011, sp. zn. 20 Cdo 3301/2009 dostupné www.nsoud.cz).

Na soudu I. stupně nyní bude, aby věc ve smyslu shora naznačeném znovu projednal a rozhodl, a to i o vzájemném návrhu druhého žalovaného. Ve svém novém rozhodnutí neopomene rozhodnout rovněž o nákladech tohoto odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o.s.ř.). Odvolací soud proto tento částečný rozsudek dle ustanovení §219a odst. 1, 2 a podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu je přípustné dovolání jen tehdy, jestliže toto **usnesení** záviselo na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř., ve znění účinném do 31.12.2013). Účastník může podat dovolání do dvou měsíců, jdoucích ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto usnesení, prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni (§ 240 odst. 1, věta první, o.s.ř.).

V Praze dne 14. ledna 2014

Předseda senátu:
JUDr. Michael Pažitný, v.r.

Za správnost vyhotovení:
Lucie Kolingerová